

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Deelnemers directeurenoverleg 6 mei 2020

Bestuurskern
Dir. Luchtvaart
Afd. Luchtvaartveiligheid
Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Datum
1 mei 2020

memo

Maatregelen inkomende passagiers luchtvaart ivm COVID-19 (vervolg)

Aanleiding

Om instroom van mensen die mogelijk COVID-19 bij zich dragen in Nederland zoveel mogelijk te beperken en mogelijke verspreiding van COVID-19 via de luchtvaart te voorkomen, heeft het kabinet de volgende maatregelen genomen:

- De toegangsvoorwaarden voor personen die naar Nederland willen reizen zijn verscherpt (EU-inreisverbod). Het gaat om een inperking voor alle niet noodzakelijke reizen van personen vanuit derde landen naar Europa;¹
- Reizigers uit hoog-risicogebieden wordt dringend geadviseerd om 14 dagen in thuisquarantaine te gaan;
- Reizigers uit hoog-risicogebieden moeten een gezondheidsverklaring invullen;
- Voor vliegverkeer vanuit hoog risicogebieden geldt de verplichting tot het reinigen en desinfecteren van het vliegtuig;
- Vergaande maatregelen binnen Europa die het openbare leven en het reizen sterk aan banden leggen.

Door de diverse maatregelen is het personenluchtverkeer inmiddels met ca. 98% afgenomen op Schiphol t.o.v. dezelfde dag vorig jaar. Het huidige EU-inreisverbod dat loopt tot 15 mei 2020 zal naar verwachting opnieuw verlengd worden. In de week van 4 mei zal Europese Commissie de lidstaten adviseren. Hierdoor zullen de volumes van het vliegverkeer, en daarmee de risico's op instroom van mensen die besmet zijn met COVID-19, naar verwachting zeer beperkt blijven ten opzichte van de reguliere situatie.

Doel

Doel van dit overleg is om, zoals afgesproken in het MCCB van 9 april j.l., te bepalen welke aanpak en lijst definitief gehanteerd gaan worden voor de maatregelen voor reizigers uit hoog-risicogebieden. Zie pagina 3 voor het in de werkgroep afgestemde voorstel.

¹ Omdat het EU-inreisverbod niet geldt voor de BES-eilanden is voor reizigers vanuit risicogebieden naar de BES-eilanden een vliegverbod ingesteld.

TOELICHTING

Bestuurskern
 Dir. Luchtvaart
 Afd. Luchtvaartveiligheid

MCCB besluitvorming 9 april

Op 9 april heeft het MCCB besloten om het EU-inreisverbod te verlengen en per 17 april een verplichte gezondheidsverklaring en thuisquarantaine in te voeren voor reizigers uit hoog-risicogebieden. Op 16 april is een aanwijzing uitgegaan aan de vijf voorzitters van veiligheidsregio's met een aangewezen luchthaven met betrekking tot de maatregelen per 17 april. Als uit de gezondheidsverklaring blijkt dat een passagier klachten heeft die passen bij COVID-19 zal hen door de luchtvaartmaatschappijen de toegang tot de vlucht worden onttrokken. Daarnaast worden reizigers door luchtvaartmaatschappijen geïnformeerd over geldende maatregelen in Nederland en krijgen ze het dringende advies om 14 dagen in thuisquarantaine te gaan.

Datum
 1 mei 2020

De passagiers moeten de ingevulde gezondheidsverklaring met zich meebrengen naar Nederland. Op basis van de Wet publieke gezondheid zijn de veiligheidsregio's verzocht om bij aankomst van vluchten op de luchthavens ervoor te zorgen dat steekproefsgewijs wordt gecontroleerd of de maatregel is toegepast. Tijdens deze steekproef kan ook gevraagd worden aan reizigers om de gezondheidsverklaring te tonen. Als de inkomende passagier beschikt over een verklaring en er geen twijfels is over een mogelijk besmetting kan de passagier zijn reis vervolgen. Zo niet, dan zal bij aankomst een verdergaande controle plaatsvinden, waarbij de GGD kan worden betrokken voor een persoonsgerichte aanpak (van het verstrekken van een mondkapje tot onmiddellijke quarantaine).

Hoog-risicogebieden

Naast het EU-inreisverbod zijn voor nationale aanvullende maatregelen (advies op zelfquarantaine en gezondheidsverklaring) getroffen voor hoog-risicogebieden. Voor de definitie van hoog-risicogebieden is besloten om aan te sluiten op de lijst van gebieden die het Europees Luchtvaartagentschap (EASA) bijhoudt. Dit doet EASA in afstemming met de lidstaten en mede op basis van informatie van WHO, ECDC en nationale gezondheidsinstituten. De lijst van EASA wordt wekelijks geactualiseerd en is bedoeld voor de Europese maatregelen, waaronder desinfectie van vliegtuigen.

Het RIVM heeft contact gehad met EASA over hoe de lijst wordt samengesteld. Daarnaast is op de formele uitvraag van EASA vanuit Nederland de door RIVM gewenste uitbreiding van de hoog-risicogebieden ingebracht (conform eerder OMT-advies). Het voorstel van RIVM aan EASA was om de meeste landen buiten EU zonder een goed surveillance systeem ook als hoog-risicoland te beschouwen. Het gaat hierbij om landen in Midden- en Zuid-Amerika, Afrika en delen van Centraal- en Oost-Azië. Dit omdat hier geen cijfers bekend zijn over het aantal uitgevoerde testen of deze landen geen mogelijkheid tot (uitgebreid) testen hebben. RIVM heeft geen feitelijke onderbouwing aangeleverd om dit te specificeren naar landen. Het is voor het RIVM wel mogelijk om een lijst met 'veilige landen' te maken. EASA heeft het voorstel van het RIVM tot dusver niet overgenomen. EASA kan geen landen op een lijst zetten, enkel en alleen omdat de datacollectie in een land beperkt is. Wel heeft EASA aangegeven dat een werkgroep is gestart met de EC om meer uniformiteit in de procedures te krijgen.

VOORSTEL VOOR VERVOLGAANPAK

Inzet van de Europese commissie is om de geharmoniseerde Europese maatregelen aansluitend in te voeren bij het opheffen van het EU-inreisverbod.

Gezien de ophanden zijnde verleningen van het EU-inreisverbod en de sterke reductie van de vliegvolume, wordt voorgesteld om de komende periode te benutten om toe te werken naar een Europese geharmoniseerde aanpak voor maatregelen om de verspreiding van COVID-19 door reizigers afkomstig uit hoog-risicogebieden te voorkomen. In Europees verband (EASA) en mondiaal (ICAO) vindt daar reeds overleg over plaats, zowel op het terrein van het gezondheidsbeleid (HSC), het grensbeleid en de luchtvaart. Nederland zal onze ervaringen en aanpak pro-actief inbrengen en in overleg met alle betrokken partijen inzetten op zo spoedig mogelijke harmonisatie, bij voorkeur ruim voordat het vliegverkeer weer opgeschaald gaat worden. Het voorstel is om, zo lang het EU-inreisverbod geldt, voor de nationale maatregelen de EASA-lijst met hoog-risicogebieden te blijven hanteren. Mogelijk kan RIVM ook in gesprek gaan met ECDC om tot een gezamenlijke analyse te komen als alternatief voor de EASA lijst.

Bestuurskern
Dir. Luchtvaart
Afd. Luchtvaartveiligheid

Datum
1 mei 2020

Overwegingen

- De volumes van het vliegverkeer zullen de komende periode nauwlettend worden gemonitord. Mochten deze volumes eerder toenemen dan het moment waarop een geharmoniseerde Europese aanpak is gerealiseerd, kan overwogen worden om de quarantaine maatregel in te voeren voor alle inkomende passagiers (ook uit niet-risicogebieden).
- Indien de Europese aanpak niet tot voldoende beheersing van de risico's leidt, wordt voorgesteld om het advies tot thuisquarantaine af te kondigen voor de hele wereld. Het invoeren van thuisquarantaine voor alle inkomende passagiers sluit aan op de maatregelen die in een aantal andere EU-landen zijn genomen. Dit zal naar verwachting ook negatieve economische en maatschappelijke gevolgen hebben. Nederland wordt als land bijvoorbeeld minder interessant voor (zaken)reizigers, omdat iedereen eerst 14 dagen in quarantaine moet. Dit heeft consequenties voor de houdbaarheid van deze maatregel op de langere termijn. Voorstel is daarom om dit te beschouwen als een terugvalscenario.
- Bij invoering van de gezondheidsverklaring voor alle inkomende passagiers is het de vraag of de administratieve lasten voor de sector opwegen tegen de (beperkte) effectiviteit van deze maatregelen om instroom van besmette reizigers te voorkomen.
- Het aanvullen van de EASA-lijst met landen met een gebrekkige surveillance sluit aan bij het OMT-advies en mitigeert het risico op import van COVID-19 uit landen waarvan niet bekend is hoe wijdverspreid het Coronavirus is. EASA heeft deze landen op dit moment, na verzoek van het RIVM, nog niet opgenomen. Het is niet waarschijnlijk dat zij dit later wel gaan doen.
- Het ligt diplomatiek gevoelig wanneer Nederland landen gaat classificeren als landen die een gebrekkige surveillance hebben, dit is voor BZ niet verdedigbaar aan de betreffende landen en heeft daardoor mogelijk diplomatieke consequenties. Ook is het slecht uitlegbaar aan luchtvaartmaatschappijen, waarvan medewerking noodzakelijk is vanwege het ontbreken van handhavinginstrumenten.